

2008

Svenska Mässans
årsredovisning

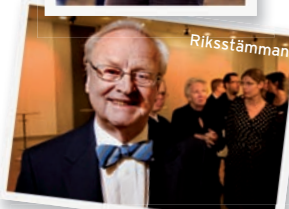
2008

Styrelsen och verkställande direktören för Svenska Mässan Stiftelse får härmed avge årsredovisning för koncernen och moderstiftelsen för år 2008

Innehåll

Översikt 2008	4
Femårsöversikt för koncernen	5
Vd har ordet	6
Miljö	10
Personal	12
Huvudmannaråd, styrelse och koncernledning	14
Förvaltningsberättelse	16
Koncernresultaträkning	18
Koncernbalansräkning	19
Kassaflödesanalys för koncernen	21
Stiftelsens resultaträkning	22
Stiftelsens balansräkning	23
Kassaflödesanalys för stiftelsen	25
Noter	26
Revisionsberättelse	39
English summary	
President and CEO	40
Group Income Statement	41
Group Balance Sheet	41
Business Ratios	42

Översikt 2008

EGNA ARRANGEMANG:	KVM NETTO	UTSTÄLLARE	BESÖK	SFC
MyDog	12 652	139	35 945	•
Automässan	14 836	263	18 305	•
På två hjul	14 140	206	63 679	•
Båtmässan	19 298	307	85 279	•
Wellnessmässan	2 154	121	6 845	•
TUR	15 876	1195	44 932	•
Underhåll	7 983	280	10 195	•
Baby & Barn	2 327	105	10 690	•
EuroHorse	6 189	258	87 513	
Verktygsmaskiner	11 662	191	10 200	•
Logistik & Transport	2 359	111	5 084	•
Vitalis	1 473	71	3 944	•
Trä & Teknik	11 088	280	11 809	•
Miljöteknik	2 700	123	2 838	•
ProcessTeknik	4 220	175	4 359	•
Persontrafik	8 270	141	5 116	•
Park Expo	1 284	58		•
IDA Idrottsanläggningar	1 439	46	5 407	•
Bad	1 680	73		•
Kunskap & Framtid	1 912	143	11 904	•
Riksstämman	3 919	226	13 319	•
Summa:	147 461	4 512	437 363	

SAMARRANGEMANG/ EXTERN ARRANGÖR:	KVM NETTO	UTSTÄLLARE	BESÖK	SFC
easyFairs ICT	1 362	103	3 700	
Gbg Hockey Cup			1 598	
Köpa hus utomlands	778	49	3 400	
Nordiska Stämpel- och Scrapmässan	539	22	2 600	
Ung Företagsamhet	2 618	257	4 591	
Sportfiskemässa	2 908	75	8 800	
Art Nordic	687	47	2 000	
easyFairs Form Present och Inredning	2 016	121	2 201	
RORO	772	141	1 524	
Partille Cup	3 600		7 500	
Gothia Cup	3 000		27 300	
Nordiska Stämpel- och Scrapmässan	595	28	2 150	
Bok & Bibliotek	12 819	946	78 216	•
Bostadsrättsmässa	1 900	92	6 000	
Köpa hus utomlands	1 300	45	3 000	
Gymnasiedagarna	2 671	84	20 000	
Zumtobel	1 000		300	
Hem & Villa	8 241	300	27 230	
MPH - Superbilmässa	2 206	15	10 270	
Fitnessfestival	1 600	40	10 000	
Summa:	50 612	2 365	222 380	
Totalt:	198 073	6 877	659 743	
Varav SFC- kontrollerade:	154 091	5 200	428 066	

Kontrollerad av Scandinavian Fair Control

Femårsöversikt för koncernen

- en dynamisk utveckling

FEMÅRSÖVERSIKT	2008	2007	2006	2005	2004
Resultat- och balansräkning (Mkr)					
Intäkter	794	783	788	647	556
Rörelseresultat	76	90	72	68	43
Resultat efter finansiella poster	31	42	32	25	4
Balansomslutning	1 553	1 497	1 478	1 433	1 252
Eget kapital	273	246	218	196	178
Finansiella nyckeltal					
Avkastning på totalt kapital, %	5,1	5,8	5,3	5,4	3,8
Soliditet, %	17,6	16,4	14,7	13,7	14,2
Räntetäckningsgrad	1,7	2,0	1,7	1,5	1,1
Kassaflöde från den löpande verksamheten, Mkr	94	108	89	73	46
Mässor/arrangemang					
Antal egna arrangemang	21	19	28	21	22
Antal övriga arrangemang	20	31	23	28	17
Antal utställare	6 877	7 124	7 472	6 396	6 857
Antal besök	659 743	650 106	730 928	827 088	639 230
Konferenspersondagar	237 164	252 014	238 825	248 180	225 568
Såld yta, kvm	198 073	194 412	213 752	165 824	151 655
Hotellverksamheten					
Sålda rumsnätter	186 656	189 458	190 491	186 810	164 070
Beläggning, %	72,4	73,7	74,1	72,7	63,7
Personal					
Medelantalet anställda	568	520	473	441	412
Nöjd medarbetarindex	4,39	4,24	4,13	3,97	-

Definitioner av nyckeltal

AVKASTNING PÅ TOTALT KAPITAL: Resultat efter finansnetto, efter tillägg för räntekostnader och liknande resultatposter i relation till genomsnittlig balansomslutning.

RÄNTETÄCKNINGSGRAD: Räntetäckningsgraden definieras som resultatet efter finansnetto plus finansiella kostnader i relation till de finansiella kostnaderna.

SOLIDITET: Eget kapital i relation till balansomslutning per balansdagen.

BELÄGGNINGSGRAD: Beläggningsgraden definieras som antal sålda rum i förhållande till antal disponibla rum.

NÖJD MEDARBETARINDEX: Definieras som ett medelbetyg framtaget vid en årlig enkätundersökning bland samtliga medarbetare, där 5 är högsta betyg och 1 är lägsta betyg.

Nytt starkt år, men tuffa tider väntar

2008 blev ett av de bästa åren hittills för Svenska Mässan.

- Koncernens omsättning, 794 Mkr, är den högsta genom tiderna.
- Rörelseresultatet, 76 Mkr, och kassaflödet, 94 Mkr, överträffade senaste prognos.
- Detsamma gäller resultatet efter finansnetto, 31 Mkr.

”Vår affärsmodell ger tydliga synergier, vars effekter under 2008 överträffat våra förväntningar”

Lennart Mankert
VD och koncernchef

Trots konjunktur nedgången, i spåret av den globala finanskrisen, nådde omsättningen all-time high med god lönsamhet i alla våra affärer.

Bakom det goda resultatet finns vår affärsmodell, som på ett påtagligt sätt stärkt vår konkurrensförmåga. Den bygger på att alla verksamheter – mässor, möten, hotell, restauranger –

drivs i egen regi. Modellen ger allt tydligare synergier, vars effekter under 2008 överträffat våra förväntningar.

När vi nu går in i en allt djupare lågkonjunktur är det fina resultatet för 2008 bra att ”ha i ladorna”. Tuffa utmaningar väntar, en del av dem har vi redan känt av.

Vi tar lågkonjunkturen på yttersta allvar och vidtar

kraftfulla åtgärder inom ett antal områden.

Vi har också anpassat vår organisation inför de kärva tider som väntar. Koncernstrukturen består av tre divisioner: Mässor och Möten, Hotell och Restaurang samt Arena (produktion, fastighetsdrift och evenemangsbemanning).

Genom den nya organisationen för vi besluten närmare våra kunder, vilket gör oss mer flexibla och bättre rustade att möta den tuffare marknaden.

Att näraliggande affärer på det här sättet förs samman i det dagliga arbetet med planering, försäljning och kundrelationer utmynnar i ökad och effektivare samordning med kunden i centrum.

För koncernen gäller det nu mer än någonsin att hålla fast vid vår affärsplan och våra långsiktiga strategier för fortsatt tillväxt. Att förstärka medarbetarnas engagemang och delaktighet är en viktig del. Att utveckla vår anläggning, att skapa ökade flöden i verksamheten och att fortsätta stärka våra varumärken är andra hörnstenar.

Mässor och Möten

Två affärsområden, Mässor och Möten, med betydande interaktion sammanfördes under året i en division som utvecklades mycket positivt: försäljningsmålet överträffades med 25 Mkr, med förbättrad lönsamhet.

Såväl den sålda mässytan, 198 073 kvadratmeter, som antalet mässbesök, 659 743, innebar ökningsår från tidigare år.

Flertalet mässprojekt utvecklades positivt med ökad nettoyta och besökstal, t ex Trä & Teknik, Bok & Bibliotek, TUR, EuroHorse, På två hjul, Båtmässan, Automässan, MyDog, Miljöteknik, Processteknik, Persontrafik och Vitalis.

Framgångarna för Baby & Barn fortsatte då mässan, riktad till barnfamiljer, för första gången arrangerades i egen regi. Ett nytt projekt, Wellnessmässan, lanserades med en lovande start. Även Verktygsmaskiner, som återkom efter flera år, möttes av mycket beröm från utställare, branschkännare och media.

150 större möten, med över 300 deltagare, genomfördes under året. Antalet konferensgäster, 237 164 konferenspersondagar, minskade marginellt vilket uppvägdes av en markant ökad omsättning och positivt resultat.

Två av årets största och mest prestigefyllda kongresser var mediemötet WAN – World Association of Newspapers – i juni och cancerläkarmötet ESTRO, med 4 300 deltagare, i september.

I båda fallen fick vi som arrangörer toppbetyg. En kvalitativ undersökning, gjord av Turismens Utredningsinstitut, visade t ex att deltagarna på WAN aldrig någonsin upplevt en bättre kongress!

Vi vann ett flertal nya möten under året: bl a European Cities/City Break 2009, ESHG 2010 European Society of Human Genetics och ESPEN 2011 Congress of the European Society of Parenteral and Enteral Nutrition. Anmärkningsvärt nog även under årets sista kvartal då ett tiotal möten med

mellan 300 och 900 delegater bokades.

Den långa planeringstiden gör att kongressidan inte påverkas lika snabbt av den nedåtgående konjunkturen. 2009 blir ett starkt kongressår, ett 20-tal möten med över 500 deltagare och fem med över 1 500. För 2010 ser bokningsläget för närvarande ännu bättre ut.

Hotell och Restaurang

Hotel Gothia Towers fördes 2008 samman med affärsområdet Restauranger till en ny division som svarar för drygt hälften av koncernens omsättning.

Trots en lägre beläggning visade Hotel Gothia Towers fortsatt god lönsamhet även om man ej nådde de högt satta målen.

Totalt såldes 186 656 rumsnätter med bra snittpris, vilket gav en beläggningsgrad på 72,4%. För 2007 var motsvarande siffror 189 458 rumsnätter och 73,7%.

Förklaringen till nedgången är framförallt höstens dramatiska

konjunkturedgång, följt av en kraftig tillbakagång i affärsresandet under årets sista kvartal.

Det minskade affärsresandet har delvis vägts upp av fortsatta framgångar på privatresesidan. Bland annat såldes hela 3 817 weekendpaket, kombinerade med krogshower, konsertbesök och andra evenemang.

Restaurangverksamheten, som från och med 1 januari 2008 drivs helt i Svenska Mässans egen regi, har gått starkt framåt med en omsättningsökning jämfört med föregående år och förbättrad lönsamhet.

I första hand är detta ett resultat av ett målmedvetet arbete med hög kvalitet på mat, dryck och service, drivet av en kunnig och starkt engagerad personal.

Succén för vår King Size räksmörgås, som serveras i alla våra restauranger och även som "take away", fortsatte mot nya höjder. Hela 145 026 räkmackor såldes, alla tiders rekord.

Vår satsning på restaurangverk-

samheten fortsätter genom den under 2008 påbörjade byggnationen av nya Incontro, med placering vid Korsvägen, och mäsrestaurangen Mix, som ska höja matkvaliteten för våra mässbesökare. Båda står färdiga under första kvartalet 2009.

Arena

Även divisionen Arena, med huvudansvar för produktion, fastighetsdrift och evenemangsbemanning, svarade för en positiv resultatutveckling 2008.

Genom effektiv personalplanering,

god kostnadskontroll och bra resursutnyttjande har Arena lyckats nå sina mål.

Årets rekordartade produktion innefattade bl a 13 900 monterväggar, hantering och leverans av 19 300 bord, 77 000 stolar, 89 000 m² hyrmatta, 14 700 m³ tomgods, lossningar av 10 600 europallar och fastsättning av 7 700 vajerpunkter.

Motor för turismen

Svenska Mässan fortsätter att vara en viktig motor för turismen i Göteborg.

Under 2008 genererade Svenska Mässan cirka 2,2 miljarder kr i besöksnäringseffekter till Göteborg enligt beräkningar av Turismens Utredningsinstitut. Därmed står Svenska Mässan för 24 procent av den totala inresande turismen och bidrar till fler än 1 300 arbetstillfällen i Göteborg.

En kongressdelegat spenderade 2008 i genomsnitt 1 615 kr/dygn under sin vistelse i staden. Hotellkostnaden stod för 60%, restaurangbesök för 22%, shopping för 9%,

Populära King Size... dygnet runt, året om!

2002: 42 764 st

2003: 58 401 st

2004: 63 882 st

2005: 89 254 st

2006: 100 153 st

2007: 143 155 st

2008: 145 026 st

transporter för 5% samt nöjen och övrigt för 4%.

Utställarens konsumtionsmönster var ungefär detsamma. Den genomsnittliga mässbesökarens utlägg var 1 060 kr/dygn, där shopping, café- och restaurangbesök dominerade medan logikostnaden stod för en sjättedel.

Svenska Mässan skapar med andra ord intäkter för näringslivet med nästan tre gånger sin egen omsättning. Hela två tredjedelar av de turistinkomster vi genererar hamnar utanför mässkvarteret. Detta är helt i linje med vårt uppdrag och det höga ändamål som anges i stiftelsens stadgar: att främja "det göteborgska" näringslivet.

Vi vågar se framåt

Under 2008 genomfördes nettoinvesteringar i vår anläggning på drygt 100 Mkr, främst på restaurangsidan.

Restaurangsatsningen vid Korsvägen är också en förberedelse inför uppförandet av ett tredje hotellorn.

Under året blev detaljplanen för hotellutbyggnaden klar, men eftersom andra aktörer ser ut att bidra till att öka hotellkapaciteten i Göteborg med cirka 1 000 rum, avvaktar vi med byggstarten.

Våra planer på expansion österut står däremot kvar. Vi fortsätter att tillsammans med Göteborgs Parkeeringsbolag driva detaljplanarbetet för en multihall, placerad i Focushuset. Denna kommer att öka Svenska Mässans mäss- och kongressyta med 8 000 m² vilket motsvarar 20 procent av den totala mässytan.

Expansionen är nödvändig för att, i den hårdnande nationella och internationella konkurrensen, kunna behålla våra största mässprojekt, t ex Elfack, Scanpack, Bok & Bibliotek och TUR i Göteborg. För att lösa de mest akuta utrymmesbehoven uppfördes hösten 2008 en provisorisk mässhall, V-hallen, på 900 kvadratmeter på utrymmet mellan Svenska Mässan och Valhalla.

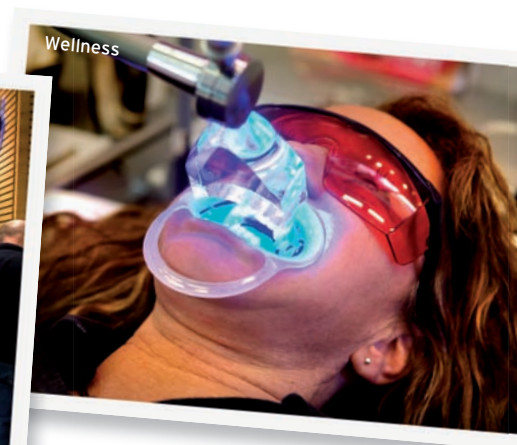
Att understryka betydelsen av

expansion mitt i en av efterkrigstidens djupaste lågkonjunkturer kan förefalla märkligt.

Även om konjunkturedgången blir kännbar för många av våra projekt under 2009 och även 2010 är de planerade investeringarna avgörande för att på sikt göra vår anläggning än mer konkurrenskraftig.

När konjunkturen väl vänder uppåt skall vi ha den kapacitet och de verktyg som krävs för att möta en snabbt ökad efterfrågan. Just därför är det viktigt att vi, trots de konjunkturella påfrestningarna, håller fast i våra strategier och tillväxtmål för att fortsätta utveckla vår anläggning till en ledande mötesplats i Europa.

Lennart Mankert

Ett kvitto på att vi är på rätt väg

Under 2008 gjordes flera insatser för att minska koncernens miljöpåverkan och öka medarbetarnas miljömedvetande.

I och med styrelsens beslut att initiera CSR, Corporate Social Responsibility, integreras miljöarbetet i företagets totala samhällsansvar.

All verksamhet i koncernen miljödiplomerades av Göteborgs Stad, enligt den nationella kravstandarden Svensk Miljöbas, för första gången 2007. Under 2008 förnyades Miljödiplomeringen.

Diplomeringen ställer bl a krav på en väl fungerande miljöledning, miljöplan, miljömål, internrevision, inköpsrutiner, energibesparing, avfallssortering, återvinning och utbildning i miljöfrågor.

Utbildningsatsning

På utbildningssidan gjordes en storsatsning under 2008, då all tillsvidareanställd personal gick igenom en kurs i grundläggande miljökunskap.

Dessutom genomfördes en miljödag i januari 2008, då nästan hela

personalstyrkan samlades i kongresshallen för ett seminarium med miljökonsulten Göran Carstedt. Då visades även Al Gores film ”En obekvämt sanning”.

Det stora engagemanget fick extra näring av att Al Gore själv samtidigt bodde på Hotel Gothia Towers och dagen därpå mottog Göteborg Stads Miljöpris.

Personalens engagemang för klimatfrågorna visade sig också under den av kommunen utlysta ”Mobilitetsveckan” i september. Avsikten var att inspirera människor att åka kollektivt eller cykla till jobbet. Som extra lockmedel ingick en gratis cykelreparation.

Svenska Mässan visade sig bli det företag där flest personer deltog. 302 av 470, nästan två av tre anställda, cyklade eller reste kollektivt under veckan. Cyklandet har fortsatt på en hög nivå, bl a tack vare den pool med fyra tjänstecyklar, som företaget ställt till personalens förfogande.

Ett liknande initiativ är den pool med gratis låncyklar som inrättades under året för hotellets gäster och som utnyttjats flitigt.

Minskade avfallstransporter

På transportsidan har de senaste åren stora insatser gjorts för att minska koldioxidutsläppen. Genom samlastning har vi sparat in mer än vad tredje godstransport till Svenska Mässan.

Under 2008 har nya rutiner och förbättrad teknik gjort att transporterna av brännbart avfall minskat kraftigt, med drygt 30 procent. Framförallt har vi, i samarbete med vår avfalls- och återvinningsentreprenör Allfrakt AB, ökat fyllnadsgraden tack vare en förbättrad komprimering i containrarna.

Det brännbara avfallet utgör ungefär hälften av vårt totala avfall. Köksavfallet, som står för den andra hälften, har legat på en konstant nivå.

Relativt sett handlar det emellertid om en minskning eftersom restaurangernas omsättning under året ökade med 29 Mkr. Förklaringen till den relativa minskningen är förbättrade rutiner och ett effektivare sorterings- och återvinningsystem, med högre komprimeringsgrad.

Ekologisk meny

2008 började vi erbjuda våra restauranggäster ekologiska alternativ.

- Det uppsatta miljömålet nåddes då vi serverade totalt 1 550 ekologiska måltider under året. Inför 2009 är målet satt till 2 000 ekologiska måltider.
- Restaurangernas bassortiment innehåller 30 ekologiska produkter. Under 2009 ska menyer och inköp i högre utsträckning ledas mot närodlat för att minska koldioxidutsläppen.

Energisparprojekt

Energiförbrukningen låg under 2008 på i stort sett oförändrad nivå.

Under året anlätades en utomstående konsult för att göra en fullständig energideklaration av fastig-

heten, vilken ska vara slutförd 2009.

Underlaget kan ge indikationer om var och hur vi kan spara ytterligare energi.

Ett personalprojekt i samma syfte initierades under året. Avsikten är att under 2009 engagera hela företaget kring energisparmål och att uppmuntra alla anställda att bli ”energijägare”.

Stora besparingar kan göras genom enkla åtgärder som att släcka datorer och belysning när arbetsdagen är slut. Det handlar också om att slå av köksfläktar och ventilation, att stänga fönster, dörrar och rinnande vattenkranar.

Varje sparad energikrona är viktig. Ekologi och ekonomi går här hand i hand.

Ökat ansvarstagande

I december 2008 beslutade Svenska Mässans styrelse att börja arbeta med CSR, Corporate Social Responsibility.

En ny organisation byggs upp, där koncernens etiska ställningstaganden samordnas med socialt och miljömässigt ansvarstagande.

Ur miljösynpunkt handlar det om att säkerställa att företaget agerar på ett sätt som är långsiktigt hållbart ur miljösynpunkt, bl a genom att utnyttja resurser på ett effektivt och hållbart sätt.

Det handlar också om att främja medvetenheten om hur vi påverkar miljön inom koncernen, men också hos våra kunder och leverantörer. Och om att vi bemöter våra besökare och gäster på ett så miljöriktigt sätt som möjligt.

Lennart Svensson

Miljösamordnare Svenska Mässan

Vår mediaförbrukning	2007	2008
Vatten	100 078 m ³	88 937 m ³
El	15 843 522 kwh	15 814 390 kwh
Fjärrvärme	10 591 kwh	9 611 kwh
Fjärrkyla	4 744 kwh	4 953 kwh

Ett professionellt värdskap

Att varje dag utöva ett värdskap i världsklass, både internt mot kollegor och externt gentemot våra gäster och kunder, ställer stora krav på var och en i hela organisationen.

All positiv feedback vi får i kundundersökningar och tackbrev i olika former visar att vi har gått iland med den uppgiften på ett föredömligt sätt under 2008.

Trots att verksamheten varit ovanligt intensiv, med en genomgående hög arbetsbelastning, har alla ansträngt sig och levererat "det lilla extra".

Ett professionellt värdskap är grunden för Svenska Mässans verksamhet och den enskilt viktigaste anledningen till att vi nu kan sammanfatta ytterligare ett intensivt och framgångsrikt år.

Under året har vår värdska-ambassadörsgrupp drivit och genomfört flera viktiga förbättringsprojekt. Dels har gruppen arbetat fram ett belöningsystem för att premiera goda värdska-insatser. Varje månad utses, bland alla inlämnade förslag, "månadens värdska-pare". Denne belönas ekonomiskt. Bland månadens värdska-pare utses sedan en gång om året "årets värdska-pare".

Värdska-gruppen har också arbetat fram en kunskaps- och frågebank som skall ligga till grund för kompetenshöjning av alla medarbetares egna kunskaper om allt väsentligt inom vår anläggning och vår verksamhet. Allt för att vid varje enskilt möte med en gäst kunna svara på frågor och leverera ett professionellt värdska-p.

2008 års personalenkät visar även i år att de allra flesta trivs och är stolta över att arbeta på företaget. Nästan alla upplever att det är mycket god

kamratskap, högt i tak och tillåtet att ta egna initiativ god sammanhållning och stort engagemang.

För fjärde året i rad har vi nu förbättrat vårt NMI-värde (nöjd medarbetar index). Vi gick från 4,24 till 4,39 på en femgradig skala. Detta är mycket glädjande och vi närmar oss allt mer det långsiktiga och mycket tuffa målet som är satt till 4,5.

Kompetensutveckling

2008 har varit ännu ett år med stora satsningar på utbildning och utveckling. Utöver de obligatoriska befattningsutbildningarna har vi även i år prioriterat chefsutveckling, arbetsledarutbildning och utbildning i värdska-p.

Vår ambition att varje enskild medarbetare skall få förutsättningar att utöva ett värdska-p i världsklass, och därmed bidra till att företaget når sina mål och strategier, kvarstår.

Vårt omfattande chefsförsörjningsprogram, som löpt under tre år, avslutades med att de 2 chefsgrupperna om 24 chefer och en utvecklingsgrupp bestående av 12 yngre medarbetare strax före midsommar, under högtidliga former, fick sina diplom som bevis på väl genomförd utbildning. Den efterföljande utvärderingen av denna treåriga utbildning hamnade på 4,7-4,9, på en 5-gradig skala, i snitt för alla grupperna.

Utvecklingsgrupp 2, också bestående av 12 deltagare, har planenligt fortsatt sin treåriga utbildning som startade under hösten 2007.

Våra obligatoriska utbildningar inom brand, säkerhet, miljö och hjärt-lungräddning har också löpande genomförts under året.

Totalt har företaget även i år genomfört i snitt drygt 3 utbildnings-

dagar per anställd, vilket jämförelsevis är mycket ambitiöst men också ett synligt bevis på ledningens vilja att öka kompetensnivån och anställningsbarheten hos alla anställda.

Interninformation

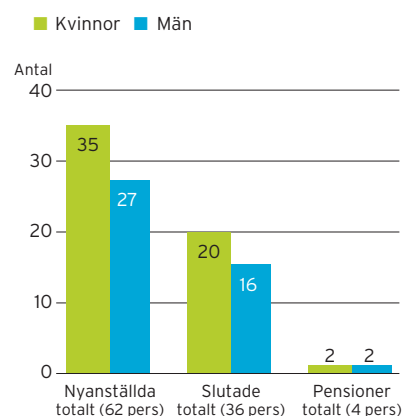
Under 2008 har vi tagit ytterligare ett steg mot målet att skapa en enhetlig och koncerngemensam interninformation genom att tillsätta en tjänst som informatör.

I och med detta har vi nu kunnat förverkliga ambitionen att göra en intern personaltidning. Tidningen som är döpt till Läget kommer ut månadsvis till alla anställda inom koncernen.

Vårt intranät har också modifierats och utvecklats under året, vilket lett till förbättringar vad gäller tillgänglighet och layout.

Vi tittar nu på möjligheten att bygga och öppna ett enklare Internetcafé, så att de medarbetare som inte har egen dator får bättre möjligheter att nå både intranätet och den egna mailboxen.

Nyanställda, slutade och pensioner Svenska Mässan-koncernen 2008

Personalstatistik

Under de senaste åren har koncernen fortsatt att växa. 2008 har inte varit något undantag utan året har bidragit med god tillväxt och har under året i snitt haft 568 årsanställda (tillsvidareanställda, visstidsanställda och timanställda). En ökning med 48 jämfört med föregående år.

202 har varit anställda inom Svenska Mässan Stiftelse (inkl. Bok& Bibliotek).

Vid dotterbolaget Svenska Mässan Möten och Hotell AB har 174 varit anställda och vid Gothia Towers Restauranger AB har 192 varit anställda.

Vid utgången av 2008 hade koncernen 491 (454) tillsvidareanställda medarbetare som arbetar på 479 (431) tjänster. Dessa siffror visar att koncernen har procentuellt mycket få fast anställda medarbetare med deltidstjänster samt att antalet medarbetare med deltidsanställning fortsätter att minska.

Av våra tillsvidareanställda medarbetare är 293 kvinnor och 198 män.

Av koncernens 58 chefer är 47% kvinnor och 53% män. Företagsledningen 2008 har bestått av 6 män och 3 kvinnor.

Åldersfördelningen har fortsatt tonvikt på yngre medarbetare. Medelåldern inom Svenska Mässan Stiftelse är 45 år medan den inom Svenska Mässan Möten och Hotell AB är 39 år.

Personalomsättningen har ökat något till 7,3 % vilket fortfarande är en mycket hälsosam nivå. Vi har inom koncernen en medelanställningstid på 8,5 år, vilket visar att de allra flesta medarbetare trivs bra i vår koncern.

Närvaro och frånvaro

Efter att under många år ha valt att fokusera på de långa sjukfallen satte vi under 2008 fokus på de korta sjukfallen. I samband med att lagstiftningen ändras och att en rehabiliteringskedja infördes så valde vi att se över våra rutiner kring rehabiliteringsarbetet. Vi såg att sjuklönekostnaderna inom Svenska Mässan Möten och Hotell hade ökat markant under första halvan av 2008 och införde därför i samverkan med de fackliga organisationerna tydliga rekommendationer kring hur vi hanterar upprepad sjukfrånvaron. Ganska så omgående kunde vi

se att insatserna hade effekt och vid slutet av 2008 kunde vi se att sjuklönekostnaderna hade minskat markant. Vi kan under slutet av 2008 också se att det totala arbetet med både lång och korta sjukfall har haft önskad effekt. Koncernens totala sjukfrånvaro har gått ner till 4,18%. Detta är en minskning med 1,53% mot föregående år. Långtidssjukfrånvaron står för 77,83% av den totala sjukfrånvaron.

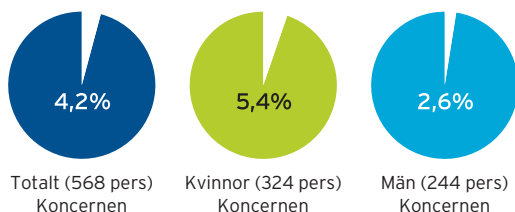
Vi har under året arbetat aktivt med samtliga sjukfall och vid utgången av 2008 kunde vi konstatera att vi totalt hade 23 medarbetare som var sjukskrivna eller uppbar tidsbegränsad sjukersättning. Av dess var endast 6 personer helt sjukskrivna resterande var sjukskrivna på deltid.

Sjukskrivningstalen varierar stort mellan avdelningar, åldersgrupper och kön.

Glädjande nog kan vi även i år konstatera att mer än 70% av våra medarbetare inte har någon sjukfrånvaro eller max fem dagars frånvaro under 2008.

Per Arnevall
Personaldirektör

Sjukfrånvaro Koncernen (%)

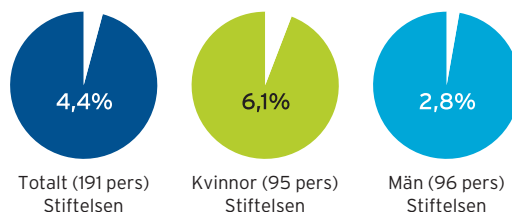

Sjukfrånvaro per åldersgrupp i relation till arbetstid.

Anställda yngre än 30 år	3,6%
Anställda mellan 30-49 år	4,2%
Anställda äldre än 49 år	4,8%

Den totala sjukfrånvaron är 4,2% - varav långtidssjukfrånvaron >60 dagar motsvarar 68,1% av den totala sjukfrånvaron. Den totala sjukfrånvaron har minskat med 1,5%, jämfört med föregående år.

Sjukfrånvaro Stiftelsen (%)

Sjukfrånvaro per åldersgrupp i relation till arbetstid.

Anställda yngre än 30 år	1,7%
Anställda mellan 30-49 år	4,3%
Anställda äldre än 49 år	4,9%

Den totala sjukfrånvaron var 4,4% - varav långtidssjukfrånvaron >60 dagar motsvarar 77,8% av den totala sjukfrånvaron. Den totala sjukfrånvaron har ökat med 1,5%, jämfört med föregående år.

Styrelse

ORDFÖRANDE:

Direktör Roger Holtback

VICE ORDFÖRANDE:

Direktör Jack Forsgren

VERKSTÄLLANDE DIREKTÖR:

Direktör Lennart Mankert

ÖVRIGA LEDAMÖTER:

Direktör Christel Armstrong Darvik

Direktör Tomas Brunegård

Kommunalrådet Jan Hallberg

Direktör Bjarne Holmqvist

Kommunalrådet Anneli M. Hulthén

Kommunalrådet Göran Johansson

Dekanus Rolf Wolff

SEKRETERARE:

Advokat Göran Petersson

Roger Holtback

Tomas Brunegård

Bjarne Holmqvist

Jack Forsgren

Christel
Armstrong Darvik

Anneli M. Hulthén

Rolf Wolff

Lennart Mankert

Jan Hallberg

Göran Johansson

Göran Petersson

Huvudmannaråd

Ordförande

Ordförande: Länsöverdirektör Göran Bengtsson

1:e vice ordförande: Direktör Roger Holtback

2:e vice ordförande: Direktör Jack Forsgren

Övriga ledamöter

Valda av Göteborgs Kommunfullmäktige:

Kommunalrådet Jan Hallberg

Kommunalrådet Anneli M. Hulthén

Kommunalrådet Göran Johansson

**Valda av Västsvenska Industri-
och Handelskammaren:**

Direktör Jack Forsgren

Direktör Karl Justh

Direktör Eva Moen-Adolfsson

Valda av Företagarna i Göteborg:

Projektledare Britt-Marie Hallén

Direktör Swen Persson

Valda av Göteborgs Köpmannaförbund:

Direktör Kenneth Odéus

Direktör Göran Pilborg

Vald av Agenturföretagens

Förbund i Sverige:

Direktör Anders Bjerstaf

Vald av Chalmers Tekniska Högskola:

Vicerektor Johan Carlsten

Vald av Fordonskomponentgruppen:

Direktör Svenåke Berglie

Från vänster:
Lennart Mankert,
Petter Ullberg,
Ulrika Carlsson,
Gunnar Johansson,
Alf Josefsson och
Per Arnevall.

Svenska Mässans **koncernledning**

Lennart Mankert, verkställande direktör
och koncernchef

Per Arnevall, personaldirektör

Ulrika Carlsson, divisionschef Mässor och Möten

Gunnar Johansson, divisionschef Arena

Alf Josefsson, ekonomidirektör

Petter Ullberg, vice verkställande direktör
och divisionschef Gothia Towers

Vald av Företagarna:

Direktör Gunilla M. Almgren

Vald av Göteborgs universitet:

Prorektor Margareta Wallin Peterson

Vald av Handelshögskolan vid Göteborgs universitet:

Universitetslektor Lena Mossberg

Vald av Svensk Handel:

Köpman Johnlof Olsson

Vald av Sveriges Redareförening:

Route Director Ragnar Johansson

Vald av Säljarnas Riksförbund i Sverige:

Direktör Britt Carling

Valda av Svenska Mässans huvudmannaråd:

Direktör Christel Armstrong Darvik

Länsöverdirektör Göran Bengtsson

Direktör Marianne Brismar

Direktör Tomas Brunegård

Förbundsdirektör Bibbi Carlsson

Direktör Bjarne Holmqvist

Direktör Roger Holtback

Direktör Finn Johnsson

Direktör Kenneth Krantz

Informationsdirektör Per Löjdquist

Direktör Lars G. Malmer

Direktör Hans-Olov Olsson

Direktör Christina Rogestam

Professor Anders Vedin

Bankdirektör M. Johan Widerberg

Revisorer:

Aukt.rev. Bertel Enlund,

Ernst & Young AB

Aukt.rev. Bror Frid,

Öhrlings PricewaterhouseCoopers

Revisorssuppleanter:

Aukt.rev. Helen Olsson Swärdström,

Öhrlings PricewaterhouseCoopers

Aukt. rev. Kristian Raa,

Ernst & Young AB

Koncernen

Organisation

Koncernen Svenska Mässan består av Svenska Mässan Stiftelse samt dotterföretagen Svenska Mässan Möten och Hotell AB, Gothia Towers Restauranger AB, Mässans Gata AB, Svenska Mässan Hotellfastigheter AB, VIPS AB samt Bok & Bibliotek i Norden AB.

Verksamhet

Verksamheten bedrivs i fem verksamhetsområden:

- ▶ Affärsområde Mässor utvecklar och driver egna mässvarumärken.
- ▶ Affärsområde Göteborg Convention Centre har inriktning mot externa mässoperatörer, kongresser och företagsevenemang.
- ▶ Affärsområde Hotell Gothia Towers är operatör för hotellverksamheten med tillhörande konferenser.
- ▶ Affärsområde Restaurang hanterar all restaurangverksamhet inom koncernens anläggningar.
- ▶ Affärsområde Arena producerar, samordnar och genomför olika aktiviteter för främst interna kunder samt förvaltar koncernens lokaler.

Väsentliga händelser under räkenskapsåret

Under året har affärs- och anläggningsutvecklingen fortsatt. Byggnation av de nya restaurangerna Nya Incontro respektive Mix pågår enligt plan. Arbetet med Svenska Mässans organisation har under året pågått och från och med 1 januari 2009 drivs verksamheten i tre divisioner. Gothia Towers Divisionen, hanterar koncernens hotell- och restaurangverksamhet, Mäss- och Mötes Divisionen, arbetar med mässor, kongresser och events samt Arena Divisionen, som sköter anläggningen, produktion och evenemangsbemanning.

Väsentliga händelser efter räkenskapsårets utgång

Verksamheten i Gothia Towers Restauranger AB har flyttats till Svenska Mässan Möten och Hotell AB från och med 1 januari 2009.

Intäkter

Koncernens omsättning uppgick till 794 Mkr 2008 fördelat på verksamhetsområden enligt följande:

(Mkr)	2008	2007
Affärsområde Mässor	258	230
Affärsområde Hotel Gothia Towers	212	215
Affärsområde Göteborg Convention Centre	118	125
Affärsområde Gothia Towers Restauranger	191	194
Affärsområde Arena	4	4
Bok & Bibliotek	26	29
Fastighetsförvaltning	26	26
Omsättning före koncernjusteringar	835	823
Koncernjusteringar	-41	-40
Koncernomsättning	794	783

Resultat och ställning

Rörelseresultatet uppgick till 76 Mkr (90 Mkr). Avkastningen på totalt kapital uppgick till 5,1% (5,8%).

Eget kapital uppgick till 273 Mkr vilket gav en soliditet på 17,6% (16,5%).

Investeringar

Koncernens investeringar avseende byggnader och inventarier uppgick till 103 Mkr (89 Mkr). Investeringarna är huvudsakligen hänförliga till den pågående affärs- och anläggningsutvecklingen som avser Korsvägsrestaurangerna. Korsvägsrestaurangerna är samlingsnamnet för två restaurangkoncept; Incontro som kommer att ersätta den nuvarande lobbybaren samt Mix som blir den nya mässrestaurangen. Projektet beräknas klart i mars 2009. Under året har också investeringar skett i nytt kassahanteringskontor, kontorisering av ytor i Kongresshuset, fasadhiss för fönsterputs till hotellets West Tower, nytt telefonsystem samt en tillfällig utställningshall. Härutöver sker löpande investeringar i fastigheten och under året har bland annat ett större sprinklingsprojekt påbörjats. Investeringar i övriga anläggningstillgångar uppgick till 1 Mkr (2 Mkr).

Likviditet och finansiering

Koncernens kassaflöde före investeringar uppgick till 95 Mkr (132 Mkr). Koncernens likviditet uppgick till 4,5 Mkr vid årets slut. Dessutom disponerar koncernen 100 Mkr i avtalade ej utnyttjade kreditfaciliteter.

Risker och riskhantering

En redogörelse för aktuella risker och osäkerhetsfaktorer återfinns i not 2.

Förväntningar om den framtida utvecklingen

Koncernens och Stiftelsens rörelseresultat för ett enskilt år är till viss grad beroende på vilka mässor som genomförts under året. Mässportföljen 2009 är normalt resultatmässigt starkare än 2008 men konjunkturutvecklingen på våra olika marknader har under sista delen av 2008 och början av 2009 försämrats markant till följd av den globala finanskrisen. Framför allt gäller detta affärsresandet, som i första hand påverkar hotellverksamheten. Eftersom konjunkturutvecklingen sannolikt kommer att vara fortsatt mycket svag förväntas ett resultat för 2009 som är lägre än 2008.

Styrelsen och kommittéer

Styrelsen i Svenska Mässan Stiftelse består av tio ledamöter och en till styrelsen adjungerad arbetstagarrepresentant. Arbetsordningen för styrelsen innehåller bland annat uppgifter om ansvarsfördelning mellan styrelsen, ordföranden, verkställande direktören och styrelsens utskott. Styrelsen ansvarar för Stiftelsens organisation och förvaltning. Styrelsens arbete följer en årlig mötesplan med en fast struktur för dagordningen vid varje möte. Styrelsens sekreterare är Stiftelsens jurist. Vid mötena deltar vid behov tjänstemän i Stiftelsen som föredragande. Under året har fyra styrelsemöten avhållits. Stiftelsens revisorer har deltagit vid ett styrelsemöte under året.

Styrelsen har utsett ett revisionsutskott för kontakter med Stiftelsens revisorer samt för genomgång av planering och genomförande av revisionen. Utskottet består av styrelseledamöterna Jack Forsgren och Bjarne Holmquist. För beredning av långsiktiga finansieringsfrågor har styrelsen utsett ett finansutskott som består av styrelsens ordförande Roger Holtback samt styrelseledamöterna Jack Forsgren och Lennart Mankert. För fastställande av VD:s och företagsledningens anställningsvillkor har styrelsen tillsatt ett ersättningsutskott bestående av styrelsens ordförande Roger Holtback och vice ordförande Jack Forsgren.

För beredning av större eller långsiktiga fastighetsfrågor har styrelsen utsett ett fastighetsutskott som består av styrelsens ordförande Roger Holtback samt styrelseledamöterna Jack Forsgren och Lennart Mankert.

Stiftelsen

Omsättning och resultat

Stiftelsens omsättning för år 2008 uppgick till 430 Mkr (420 Mkr). Verksamhetens omsättning är fördelad på mässor/konferenser/service 369 Mkr (348 Mkr), fastighetsrörelse 49 Mkr (61 Mkr) och övrig omsättning 11 Mkr (12 Mkr). Rörelseresultatet uppgick till 8 Mkr (-19 Mkr). Det finansiella nettot var -20 Mkr (-34 Mkr) och resultat efter finansiella poster var -12 Mkr (-53 Mkr).

Investeringar

Under året har investeringar i materiella anläggningstillgångar på 98 Mkr (86 Mkr) genomförts. Investeringar i övriga anläggningstillgångar uppgår till 1 Mkr (12 Mkr).

Likviditet och finansiering

Stiftelsens kassaflöde före investeringar för 2008 uppgick till 13 Mkr (70 Mkr). Stiftelsens likviditet uppgick till 0 Mkr vid årets slut. Stiftelsen disponerar 100 Mkr i avtalade ej utnyttjade kreditfaciliteter.

Koncernresultaträkning

KKR	NOT	2008	2007
RÖRELSENS INTÄKTER			
Nettoomsättning	3	794 418	783 328
RÖRELSENS KOSTNADER			
Övriga externa kostnader	4, 30	-384 611	-389 342
Personalkostnader	5	-275 303	-248 255
Avskrivningar av materiella anläggningstillgångar	6	-58 149	-56 068
Summa rörelsens kostnader		-718 063	-693 665
Rörelseresultat		76 355	89 663
RESULTAT FRÅN FINANSIELLA INTÄKTER OCH KOSTNADER			
Resultat från finansiella investeringar	9	-	-5 329
Ränteintäkter och liknande resultatposter	10	1 452	1 320
Räntekostnader och liknande resultatposter	11	-46 542	-43 370
Summa resultat från finansiella poster		-45 090	-47 379
Resultat efter finansiella poster		31 265	42 284
Skatt på årets resultat	12	-4 524	-13 870
Minoritetens andel i årets resultat		-80	-87
ÅRETS RESULTAT		26 661	28 327

Koncernbalansräkning

KKR	NOT	2008-12-31	2007-12-31
TILLGÅNGAR			
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR			
IMMATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR	13, 14		
Goodwill		4 806	5 407
		4 806	5 407
MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR			
Byggnader, markanläggningar och mark	15	1 109 140	1 123 873
Inventarier	16, 17	203 499	212 044
Pågående nyanläggningar	18	85 159	16 872
		1 397 798	1 352 789
FINANSIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR			
Andra långfristiga värdepappersinnehav	20	9 451	8 788
Summa anläggningstillgångar		1 412 055	1 366 984
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR			
VARULAGER M M			
Varulager		4 149	2 947
KORTFRISTIGA FORDRINGAR			
Kundfordringar		106 080	105 301
Övriga fordringar		14 356	2 903
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	21	7 099	4 311
Skattefordran		4 685	-
		132 220	112 515
KASSA OCH BANK		4 519	14 579
Summa omsättningstillgångar		140 888	130 041
SUMMA TILLGÅNGAR		1 552 943	1 497 025

Koncernbalansräkning

KKR	NOT	2008-12-31	2007-12-31
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
EGET KAPITAL	22		
Donationer		570	570
Uppskrivningsfond		33 810	34 170
Bundna reserver		83 872	81 390
Balanserad vinst		127 802	101 597
Årets resultat		26 661	28 327
Summa eget kapital		272 715	246 054
MINORITETSINTRESSE		165	254
AVSÄTTNINGAR			
Avsättning för pensioner, PRI		55 227	51 437
Övriga avsättningar		2 864	2 088
Avsättning uppskjuten skatt	24	91 015	86 491
Summa avsättningar		149 106	140 016
LÅNGFRISTIGA SKULDER			
Skulder till kreditinstitut	25	917 875	918 934
Summa långfristiga skulder		917 875	918 934
KORTFRISTIGA SKULDER			
Förskott från kunder		1 154	2 190
Pågående projekt	26	33 689	43 775
Leverantörsskulder		88 769	57 601
Aktuella skatteskulder		4 314	1 177
Övriga kortfristiga skulder	27	19 312	15 875
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	28	65 844	71 149
Summa kortfristiga skulder		213 082	191 767
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		1 552 943	1 497 025
STÄLLDA SÄKERHETER	29		
Fastighetsinteckningar		785 000	777 400
Kapitalförsäkring		2 305	1 680
Företagsinteckningar		24 500	24 500
		811 805	803 580
ANSVARSFÖRBINDELSER			
Ansvarighet till FPG/PRI		1 104	1 029
Borgens- och garantiförbindelser		464	379
		1 568	1 408

Kassaflödesanalys för koncernen

KKR	2008	2007
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN		
Rörelseresultat efter finansiella poster	31 265	42 284
Justering för poster som ej ingår i kassaflödet, mm:		
Förändring av avsättning till pensioner	4 566	5 610
Avskrivningar av anläggningstillgångar	58 149	56 068
Nedskrivning av aktier	-	5 983
Reaförlust vid försäljning av aktier i Öijared	-	93
Reaförlust vid försäljning av aktier i SRS World Hotels	-	-747
Erlagd skatt	-	-1 598
Förlust vid utrangering av anläggningstillgångar	275	-
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändring av rörelsekapital	94 255	107 693
Förändring av varulager	-1 202	-42
Förändring av kortfristiga fordringar	-19 706	22 411
Förändring av kortfristiga skulder	21 259	1 572
Förändring av rörelsekapitalet	351	23 941
Kassaflöde före investeringar	94 606	131 634
Investeringsverksamheten		
Investeringar i pågående nyanläggningar	-90 101	-82 021
Investeringar i anläggningstillgångar	-12 730	-7 365
Förvärv av dotterbolag	-	1 346
Förändring i övriga anläggningstillgångar	-663	-2 894
Summa investeringar	-103 494	-90 934
Kassaflöde före finansieringsverksamheten	-8 888	40 700
Finansieringsverksamheten		
Förändring av räntebärande skuld	-1 059	-37 304
Utbetald utdelning till minoritet	-113	-
Finansieringsverksamheten	-1 172	-37 304
Förändring av likvida medel	-10 060	3 396
Likvida medel vid årets början	14 579	11 183
Likvida medel vid årets slut	4 519	14 579
	-10 060	3 396

Stiftelsens resultaträkning

KKR	NOT	2008	2007
Nettoomsättning	3, 31	429 775	420 028
RÖRELSENS KOSTNADER			
Övriga externa kostnader	4, 30	-276 548	-248 847
Personalkostnader	5	-115 971	-105 992
Avskrivningar av materiella och immateriella anläggningstillgångar	6	-29 027	-28 177
Övriga rörelsekostnader	7	-6	-55 986
Summa rörelsens kostnader		-421 552	-439 002
Rörelseresultat		8 223	-18 974
RESULTAT FRÅN FINANSIELLA POSTER			
Resultat från andelar i dotterbolag	8	8 353	2 366
Resultat från finansiella investeringar	9	-	-6 076
Ränteintäkter och liknande resultatposter	10	9 618	10 049
Räntekostnader och liknande resultatposter	11	-37 767	-39 997
Summa resultat från finansiella poster		-19 796	-33 658
Resultat efter finansiella poster		-11 573	-52 632
BOKSLUTSDISPOSITIONER			
Avskrivningar över plan		-	-13 458
Resultat före skatt		-11 573	-66 090
Skatt på årets resultat	12	7 981	17 272
ÅRETS RESULTAT		-3 592	-48 818

Stiftelsens balansräkning

KKR	NOT	2008-12-31	2007-12-31
TILLGÅNGAR			
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR			
MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR			
Byggnader, markanläggningar och mark	15	639 161	647 057
Inventarier	16, 17	114 589	111 191
Pågående nyanläggningar	18	83 524	16 872
		837 274	775 120
FINANSIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR			
Andelar i koncernföretag	19	71 351	71 854
Andra långfristiga värdepappersinnehav	20	9 451	8 788
Långfristiga fordringar koncernföretag		60 000	330 000
		140 802	410 642
Summa anläggningstillgångar		978 076	1 185 762
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR			
KORTFRISTIGA FORDRINGAR			
Kundfordringar		67 384	69 622
Fordringar hos koncernföretag		46 905	31 404
Övriga kortfristiga fordringar		5 576	467
Aktuella skattefordringar		3 067	1 324
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	21	4 977	2 464
		127 909	105 281
KASSA OCH BANK		288	6 496
Summa omsättningstillgångar		128 197	111 777
SUMMA TILLGÅNGAR		1 106 273	1 297 539

Stiftelsens balansräkning

KKR	NOT	2008-12-31	2007-12-31
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
EGET KAPITAL	22		
Donationer		570	570
Uppskrivningsfond		73 703	74 063
Balanserad vinst		148 711	161 196
Årets förlust		-3 592	-48 818
Summa eget kapital		219 392	187 011
OBESKATTADE RESERVER	23	32 958	32 958
AVSÄTTNINGAR			
Avsättning för pensioner		55 227	51 437
Avsättning uppskjuten skatt	24	51 672	45 663
Övriga avsättningar		2 864	2 088
Summa avsättningar		109 763	99 188
LÅNGFRISTIGA SKULDER			
Skulder till kreditinstitut	25	417 875	818 934
Skulder till koncernföretag		162 694	-
Summa långfristiga skulder		580 569	818 934
KORTFRISTIGA SKULDER			
Pågående projekt	26	33 088	42 741
Leverantörsskulder		70 154	35 185
Skulder till koncernföretag		23 658	35 680
Övriga kortfristiga skulder	27	4 347	6 611
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	28	32 344	39 231
Summa kortfristiga skulder		163 591	159 448
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		1 106 273	1 297 539
STÄLLDA SÄKERHETER			
Fastighetsinteckningar	29	285 000	677 400
Kapitalförsäkring		2 305	1 680
Företagsinteckningar		24 500	24 500
		311 805	703 580
ANSVARSFÖRBINDELSER			
Ansvarighet till FPG/PRI		1 104	1 029
Borgens- och garantiförbindelser		464	379
Borgen – Mässans Gata AB		100 000	100 000
Borgen – Svenska Mässan Hotellfastigheter AB		400 000	-
		501 568	101 408

Kassaflödesanalys för stiftelsen

KKR	2008	2007
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN		
Resultat efter finansiella poster	-11 573	-52 632
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet, m.m.:		
Reaförlust vid försäljning av anläggningstillgångar	-	55 986
Förändring av avsättning till pensioner	4 566	5 610
Avskrivningar av anläggningstillgångar	29 027	28 177
Nedskrivning av aktier	9 329	5 983
Reaförlust vid försäljning av aktier	-	93
Förlust vid utträngning av anläggningstillgångar	7	-
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändring av rörelsekapital	31 356	43 217
Förändring av kortfristiga fordringar	-22 628	28 665
Förändring av kortfristiga skulder	4 143	-1 785
Förändring av rörelsekapitalet	-18 485	26 880
Kassaflöde före investeringar	12 871	70 097
INVESTERINGSVERKSAMHETEN		
Investeringar i pågående nyanläggningar	-86 175	-80 902
Investeringar i anläggningstillgångar	-11 619	-4 619
Försäljning av anläggningstillgångar	6 606	322 749
Förvärv av koncernbolag	-	-8 698
Investeringar i finansiella anläggningstillgångar	-663	-3 641
Summa investeringar	-91 851	224 889
Kassaflöde före finansieringsverksamheten	-78 980	294 986
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN		
Förändring av långfristiga fordringar koncernföretag	270 000	-280 000
Förändring av räntebärande skulder	-238 364	-29 304
Koncernbidrag	49 962	16 285
Aktieägartillskott Bok & Bibliotek i Norden AB	-8 826	-
Finansieringsverksamheten	72 772	-293 019
Förändring av likvida medel	-6 208	1 967
Likvida medel vid årets början	6 496	4 529
Likvida medel vid årets slut	288	6 496
	-6 208	1 967

NOT 1. REDOVISNINGS- OCH VÄRDERINGSPRINCIPER

Redovisningsprinciper

Årsredovisningen har upprättats enligt Årsredovisningslagen samt Bokföringsnämndens allmänna råd och vägledningar förutom för upprättande av koncernredovisning där Redovisningsrådets rekommendation tillämpas. Redovisningsprinciperna är oförändrade i jämförelse med föregående år om inte annat anges nedan.

Koncernredovisning

Koncernredovisningen omfattar Svenska Mässan Stiftelse och de bolag i vilka stiftelsen direkt eller indirekt innehar mer än hälften av aktiernas röstvärde.

Koncernens bokslut är upprättat enligt förvärvsmetoden enligt Redovisningsrådets rekommendation (RR 1:00) om koncernredovisning. Denna innebär att endast resultat uppkomna efter förvärvstidpunkten ingår i koncernens egna kapital. I koncernredovisningen redovisas inte bokslutsdispositioner och obeskattade reserver. Dessa delas upp i eget kapital och uppskjuten skatteskuld. Uppskjuten skatt hänförlig till årets bokslutsdispositioner ingår i koncernens skatteskuld. Resterande del av årets bokslutsdispositioner ingår i koncernens nettovinst. Den uppskjutna skatteskulden (26,3%) redovisas som avsättningar, medan resterande del (73,7%) tillförs koncernens bundna reserver.

Med intresseföretag avses bolag där koncernen kontrollerar 20–50 procent av rösterna. Stiftelsen tillämpar kapitalandelsmetoden. I koncernresultaträkningen ingår andelar i intresseföretagens resultat i posten ”Resultatandelar i intresseföretag”. I koncernbalansräkningen redovisas innehaven i intresseföretagen till anskaffningsvärden efter justering för andel i bolagens ej utdelade resultat. Ej utdelat resultat redovisas bland bundna reserver i eget kapital.

Värderingsprinciper m.m.

Tillgångar, avsättningar och skulder har värderats till anskaffningsvärde om inget annat anges nedan.

FORDRINGAR

Fordringar upptas till det belopp som efter individuell bedömning beräknas inflyta.

VARULAGER

Värdering av varulager sker till det lägsta av anskaffningsvärde och verkligt värde.

REDOVISNING AV INTÄKTER

Intäkter har upptagits till verkligt värde av vad som erhållits eller kommer att erhållas utifrån utförd tjänst eller levererad vara. Intäkter redovisas i den omfattning det är sannolikt att de ekonomiska fördelarna kommer att tillgodogöras och att intäkterna kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Projekt i form av mässor och andra arrangemang resultatavräknas i den period som de genomförs.

PÅGÅENDE PROJEKT

Pågående projekt avser framtida mässor och andra arrangemang, vilka kommer att genomföras 2009 och senare. I balansräkningen redovisas nettot av fakturering och nedlagda kostnader på vid årsskiftet pågående projekt. Nedlagda kostnader utgörs av direkta kostnader samt pålägg för indirekta kostnader.

UTLÄNDSK VALUTA

Fordringar och skulder i utländsk valuta värderas till balansdagens kurser. Kursvinster och kursförluster på rörelsens fordringar och skulder hänförs till rörelseresultatet och vinster och förluster på finansiella fordringar och skulder redovisas som finansiella poster.

UPPSKJUTEN SKATT

Uppskjuten skatt beräknas för balansdagens samtliga identifierade temporära skillnader mellan å ena sidan tillgångarnas eller skuldernas skattemässiga värden och å andra sidan deras redovisade värden. Uppskjutna skattefordringar och skatteskulder beräknas med hjälp av de skattesatser som förväntas gälla för den period då fordringarna avräknas eller skulderna regleras, baserat på de skattesatser som föreligger på balansdagen.

SÄKRING AV KONCERNENS RÄNTEBINDNING

Avtal om en så kallad ränteswap skyddar koncernen mot ränteförändringar. Eventuell ränteskilnad som skall erhållas eller erläggas på grund av en ränteswap, redovisas i posten räntekostnader och liknande resultatposter och periodiseras över avtalstiden.

REDOVISNING AV LEASINGAVTAL

Samtliga leasingavtal, oavsett om de är finansiella eller operationella, redovisas som hyresavtal. Leasingavgiften kostnadsförs linjärt över leasingperioden.

REDOVISNING AV IMMATERIELLA OCH MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde minskat med avskrivningar. Utgifter för förbättringar av tillgångars prestanda, utöver ursprunglig nivå, ökar tillgångens redovisade värde. Utgifter för reparation och underhåll redovisas som kostnader. Vissa lånekostnader aktiveras. Goodwill utgörs av det belopp varmed anskaffningsvärdet överstiger det verkliga värdet på koncernens andel i det förvärvade dotterföretagets nettotillgångar vid förvärvstillfället. Goodwill skrivs av linjärt under den beräknade nyttjandetiden.

För samtliga typer av materiella tillgångar tillämpas avskrivning enligt plan beräknade på tillgångarnas ursprungliga anskaffningsvärden och baserade på följande avskrivningstid:

Varumarken och rättigheter	5 år
Goodwill	10 år
Byggnader	50-100 år
Markanläggningar samt byggnader på annans mark	20 år
Byggnadsinventarier	3-20 år
Inventarier	3-7 år

NOT 2. RISKER OCH RISKHANTERING

FINANSIELLA RISKER

Svenska Mässans strategi är att minimera de risker som uppstår i affärsverksamheten genom tydliga riktlinjer för finanshanteringen. Målsättningen är att aktivt hantera riskerna i skuldportföljen i enlighet med koncernens policy för finansiella risker. Koncernens finansiella risker sammanställs kontinuerligt och följs upp för att säkerställa att finanspolicyn efterlevs.

Svenska Mässan-koncernen finanshantering är centraliserad till Svenska Mässan Stiftelses ekonomiavdelning. Finanshanteringen sker enligt principer som godkänts av styrelsen, för att tillvarata stordriftsfördelar och synergieffekter samt för att minimera hanteringsrisker. Svenska Mässan Stiftelse svarar för koncernens lånefinansiering, valuta- och ränteriskhantering samt fungerar som internbank för koncernbolagens finansiella transaktioner.

VALUTARISKER

Svenska Mässan-koncernen exponeras inte för några större valutarisker vad gäller fordringar och skulder. Vid annan avtalsvaluta än svenska kronor sker valutaskräning. I de fall lån tas upp i utländsk valuta skall valutasäkring ske.

Eventuella fordringar och skulder i utländsk valuta värderas till balansdagens kurser. Kursvinster och kursförluster på rörelsens fordringar och skulder hänförs till rörelseresultatet och vinster och förluster på finansiella fordringar och skulder redovisas som finansiella poster.

RÄNTERISKER

I egenskap av nettolåntagare är det viktigt för Svenska Mässan att över tiden balansera risken i skuldportföljen för att garantera kapital för den operativa verksamheten samt att skapa stabila räntekostnader över tiden. Det innebär att Svenska Mässan har som målsättning att skapa framförhållning vad gäller förändring av räntekostnader och kapitalförfall för att därigenom undvika en situation av kraftigt ökande räntekostnader och stora låneförfall som utsätter Svenska Mässan för en väsentlig risk vid refinansiering. Fastställd norm för ränterisker är en genomsnittlig räntebindningstid om 2,5 år med en tillåten avvikelse på +/- 6 månader.

DERIVATINSTRUMENT

Grundprincipen vid användandet av derivatinstrument är att de ska användas endast i de fall det finns underliggande lån. Syftet är framförallt att förändra räntebindningen i den underliggande skuldportföljen. Det innebär att andelen utestående räntederivat (netto) inte får överstiga utestående lånevolymer. Räntederivat kan även användas för att förändra/förbättra kassaflödet och reducera snittränta i skuldportföljen.

Följande finansiella instrument är tillåtna:

- Ränteswap
- Räntetak/golv
- Kombination av ovanstående under förutsättning att syftet är att förändra riskprofilen inom givet riskmandat.

KREDITRISK

Svenska Mässan har ingen väsentlig koncentration av kreditrisker. Koncernen har fastställda riktlinjer för att säkra att försäljning av produkter och tjänster sker till kunder med lämplig kreditvärdighet.

LIKVIDITETS- OCH REFINANSIERINGSRISK

Svenska Mässan har som målsättning att ständigt hålla en likviditetsreserv som en beredskap och säkerhet för den

operativa verksamheten. Hanteringen av likviditetsrisk sker med försiktighet som utgångspunkt, vilket innebär att bibehålla tillräckliga likvida medel och tillgänglig finansiering genom avtalade kreditmöjligheter.

Likviditetsreserven kan bestå av:

- Likvida medel
- Räntebärande placeringar
- Checkkredit
- Bekräftade kreditlöften i lämplig omfattning som i normalfallet inte är väsentligt utnyttjade.

Det är också viktigt för Svenska Mässan-koncernen att företagets skuldportfölj hanteras aktivt för att garantera verksamhetens behov av kapital, minimera räntekostnader över tiden samt säkerställa en god intern kontroll av de finansiella aktiviteterna. Svenska Mässan ska arbeta med åtminstone tre olika banker för att därigenom skapa en spridning i sina engagemang och minska refinansieringsrisken. Motparter i derivatkontrakt och kassatransaktioner begränsas till finansiella institutioner med hög kreditvärdighet.

INTERN KONTROLL

Svenska Mässan har en god intern kontroll av finansverksamheten för att i möjligaste mån undvika att förluster uppstår på grund av felaktig hantering av betalningar, valutatransaktioner eller på grund av fel i IT-systemen. Detta omfattar bl a rutinbeskrivningar, attestinstruktioner och en regelbunden intern rapportering rörande hur finansverksamheten bedrivs. Svenska Mässan har dokumenterade rutiner och processer med en klar uppdelning mellan affärsavslut och verifiering samt rapportering av finansverksamheten.

OPERATIONELLA RISKER

Svenska Mässans tillgångar är till största delen investerade i anläggningen. Skador på anläggningen, förorsakade av t ex brand, kan få stora negativa konsekvenser dels i form av direkta skador på egendom dels i form av avbrott som försvårar eller omöjliggör att leva upp till åtaganden mot kunderna. Detta kan i sin tur få kunder att välja andra mäss- och mötesanläggningar. För att minska denna risk föregår ett kontinuerligt arbete för att förbättra skadeförebyggande åtgärder och rutiner för säkerhet. Svenska Mässan har ett fullgott försäkringsskydd mot såväl avbrott som egendoms-skador.

Framförallt mässverksamheten präglas av stora svängningar i verksamheten mellan olika år beroende på mässportföljen för det enskilda året. Ett omfattande arbete har lagts vid att minska fasta kostnader och göra dessa rörliga för att minska känsligheten för svängningarna.

Svenska Mässan verkar på starkt konkurrensutsatta marknader och är utsatt för förändringar i konjunkturen. Stor vikt läggs vid prognoser för att i möjligaste mån förutse efterfrågans utveckling. Införsäljnings- och bokningsrapporter tillsammans med goda kundrelationer gör att Svenska Mässan har bra information om kundernas långsiktiga planer.

IT-riskerna innefattar dels risken för intrång i systemen dels risken för att hårdvara skadas genom t ex brand. Intrångsriskerna minimeras genom att information hanteras i ett eget datanät som är väl skyddat av brandväggar och strikta behörighetsrutiner. Ett IT-råd har inrättats för att fastställa policy och riktlinjer samt samordna åtgärder inom bland annat IT-säkerheten.

NOT 3. NETTOOMSÄTTNINGENS FÖRDELNING

Nettoomsättningen fördelar sig enligt följande:

KONCERNEN	2008	2007
Affärsområde Mässor	257 953	230 046
Affärsområde Hotel Gothia Towers	211 992	215 021
Affärsområde Göteborg Convention Centre	117 625	124 350
Affärsområde Gothia Towers Restauranger	191 486	194 324
Affärsområde Arena	4 116	3 755
Bok & Bibliotek	25 749	29 249
Fastighetsförvaltning	26 452	26 356
Omsättning före koncernjusteringar	835 373	823 101
Koncernjusteringar	-40 955	-39 773
Summa	794 418	783 328
STIFTELSEN		
Mäss-, kongress-, och konferensverksamhet	369 496	347 505
Fastighetsförvaltning	48 955	60 523
Övrig omsättning	11 324	12 000
Summa	429 775	420 028

NOT 4. ERSÄTTNING TILL REVISORERNA

	Koncernen		Stiftelsen	
	2008	2007	2008	2007
ÖHRLINGS PRICEWATERHOUSECOOPERS AB				
Revision	60	529	60	480
Andra uppdrag	298	198	298	198
	358	727	358	678
ERNST & YOUNG AB				
Revision	439	80	199	80
Andra uppdrag	36	-	36	-
	475	80	235	80
Summa	833	807	593	758

Med revisionsuppdrag avses granskning av årsredovisningen och bokföringen samt styrelsens förvaltning, övriga arbetsuppgifter som det ankommer på bolagets revisorer att utföra samt rådgivning eller annat biträde som föräns av iakttagelser vid sådan granskning eller genomförandet av sådana övriga uppgifter. Allt annat är andra uppdrag.

NOT 5. PERSONAL

MEDELANTAL ANSTÄLLDA	2008		2007	
	Antal anställda	Varav män	Antal anställda	Varav män
Stiftelsen	191	50%	174	48%
Dotterföretag	377	39%	346	40%
Koncernen totalt	568	43%	520	43%

LÖNER, ANDRA ERSÄTTNINGAR OCH SOCIALA KOSTNADER

	2008			2007		
	Löner och andra ersättningar	Sociala kostnader (varav pensionskostnader)		Löner och andra ersättningar	Sociala kostnader (varav pensionskostnader)	
Stiftelsen	79 841	35 254	(7 543)	71 828	34 237	(9 090)
Dotterföretag	114 711	42 698	(5 873)	97 683	48 300	(8 146)
Koncernen	194 552	77 952	(13 416)	169 511	82 537	(17 236)

Av stiftelsens och koncernens pensionskostnader avser 1 529 (2 481) VD

LÖNER OCH ANDRA ERSÄTTNINGAR FÖRDELAR SIG ENLIGT FÖLJANDE

	2008			2007		
	VD	(varav bonus)	Övriga anställda	VD	(varav bonus)	Övriga anställda
Stiftelsen	2 397	(320)	77 444	2 222	(435)	69 606
Dotterföretag	2 527*	(384)	112 184	3 040*	(461)	94 643
Koncernen	4 924		189 628	5 262		164 249

* Avser två respektive tre befattningshavare.

Styrelsearvoden har utgått med 488 (491) tkr. Vice VD i Stiftelsen är VD i dotterföretag och lyfter lön från detta företag.

KÖNSFÖRDELNING I FÖRETAGSLEDNINGEN	Koncernen		Stiftelsen	
	2008	2007	2008	2007
Fördelning mellan män och kvinnor i företagets styrelse:				
Kvinnor	2	2	2	2
Män	8	8	8	8
Fördelning mellan män och kvinnor i företagsledningen:				
Kvinnor	4	4	3	3
Män	6	6	6	6

NOT 5. PERSONAL (FORTS)

Upplysning om sjukfrånvaro	Koncernen		Stiftelsen	
	2008	2007	2008	2007
Sjukfrånvaro för kvinnor	5,4%	7,1%	6,1%	8,2%
Sjukfrånvaro för män	2,6%	3,6%	2,8%	3,6%
Sjukfrånvaro för anställda yngre än 30 år	3,6%	2,5%	1,7%	0,6%
Sjukfrånvaro för anställda mellan 30-49 år	4,2%	6,5%	4,3%	6,3%
Sjukfrånvaro för anställda äldre än 49 år	4,8%	5,2%	4,9%	6,1%

Sjukfrånvaron för varje ovanstående grupp anges i procent av gruppens sammanlagda ordinarie arbetstid.

Total sjukfrånvaro	4,2%	5,7%	4,4%	5,9%
Varav långtidssjukfrånvaro	68,1%	58,0%	77,8%	76,3%

Total sjukfrånvaro anges i procent av de anställdas sammanlagda ordinarie arbetstid. Långtidssjukfrånvaron är den andel av sjukfrånvaron som avser frånvaro under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer. Uppgifterna har lämnats för hela kalenderåret.

NOT 6. AVSKRIVNINGAR AV MATERIELLA OCH IMMATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

Avskrivningar enligt plan fördelar sig enligt följande:	Koncernen		Stiftelsen	
	2008	2007	2008	2007
Varumärken och rättigheter	-	-2 500	-	-
Goodwill	-601	-601	-	-
Byggnader och markanläggningar	-15 534	-15 201	-8 696	-9 879
Fastighetsinventarier	-26 039	-19 353	-12 949	-11 340
Övriga inventarier	-15 975	-18 413	-7 382	-6 958
Summa	-58 149	-56 068	-29 027	-28 177

NOT 7. ÖVRIGA RÖRELSEKOSTNADER

	Stiftelsen	
	2008	2007
Realisationsförlust vid försäljning av fastighet	-	-55 819
Realisationsvinst vid försäljning av fastighet	-	413
Förlust vid utrangering av byggnadsinventarier	-	-580
Förlust vid utrangering av övriga inventarier	-6	-
Summa	-6	-55 986

NOT 8. RESULTAT FRÅN ANDELAR I DOTTERBOLAG

	Stiftelsen	
	2008	2007
BOK & BIBLIOTEK I NORDEN AB:		
Utdelning	8 940	2 366
Anteciperad utdelning	8 742	-
Nedskrivning av aktier	-9 329	-
Summa	8 353	2 366

NOT 9. RESULTAT FRÅN FINANSIELLA INVESTERINGAR

	Koncernen		Stiftelsen	
	2008	2007	2008	2007
Nedskrivning av andelar i övriga företag	-	-5 983	-	-5 983
Vinst vid försäljning av andelar i övriga företag	-	747	-	-
Förlust vid försäljning av andelar i övriga företag	-	-93	-	-93
Summa	0	-5 329	0	-6 076

NOT 10. RÄNTEINTÄKTER OCH LIKNANDE RESULTATPOSTER

	Koncernen		Stiftelsen	
	2008	2007	2008	2007
Ränteintäkter koncernföretag	-	-	8 314	8 939
Övriga ränteintäkter	1 452	1 320	1 304	1 110
Summa	1 452	1 320	9 618	10 049

NOT 11. RÄNTEKOSTNADER OCH LIKNANDE RESULTATPOSTER

	Koncernen		Stiftelsen	
	2008	2007	2008	2007
Räntekostnader koncernföretag	-	-	-1 584	-305
Övriga räntekostnader	-46 542	-43 370	-36 183	-39 692
Summa	-46 542	-43 370	-37 767	-39 997

NOT 12. SKATT PÅ ÅRETS RESULTAT

	Koncernen		Stiftelsen	
	2008	2007	2008	2007
Aktuell skatt	-1	-2 188	-	-
Skatt på koncernbidrag	-	-	13 989	4 560
Uppskjuten skatt	-9 780	-11 682	-8 780	12 712
Effekt av förändrad skattesats (26,3%) på uppskjuten skatt	5 257	-	2 772	-
Summa	-4 524	-13 870	7 981	17 272

NOT 13. VARUMÄRKEN OCH RÄTTIGHETER

	Koncernen	
	2008-12-31	2007-12-31
Ingående anskaffningsvärden	16 690	16 690
Årets förändringar		
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	16 690	16 690
Ingående avskrivningar	-16 690	-14 190
Årets förändringar		
Årets avskrivningar	-	-2 500
Utgående ackumulerade avskrivningar	-16 690	-16 690
Utgående ackumulerade nedskrivningar	0	0
Utgående restvärde enligt plan	0	0

NOT 14. GOODWILL

	Koncernen	
	2008-12-31	2007-12-31
Ingående anskaffningsvärden	6 008	-
Anskaffat under året	-	6 008
Utgående anskaffningsvärden	6 008	6 008
Ingående avskrivningar	-601	-
Årets avskrivningar	-601	-601
Utgående ackumulerade avskrivningar	-1 202	-601
Utgående planenligt restvärde	4 806	5 407

NOT 15. BYGGNADER, MARKANLÄGGNINGAR OCH MARK

	Koncernen		Stiftelsen	
	2008-12-31	2007-12-31	2008-12-31	2007-12-31
Ingående anskaffningsvärden	1 286 580	1 276 235	752 939	1 070 411
Inköp	-	35	-	-
Omföring från pågående arbeten	800	13 661	800	11 894
Försäljning till koncernföretag	-	-	-	-326 015
Övriga försäljningar och utrangeringar	-	-3 351	-	-3 351
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	1 287 380	1 286 580	753 739	752 939
Ingående avskrivningar	-162 707	-150 855	-105 882	-128 917
Försäljning till koncernföretag	-	-	-	29 593
Övriga försäljningar och utrangeringar	-	3 349	-	3 321
Årets avskrivningar	-15 533	-15 201	-8 696	-9 879
Utgående ackumulerade avskrivningar	-178 240	-162 707	-114 578	-105 882
Utgående restvärde enligt plan	1 109 140	1 123 873	639 161	647 057
Taxeringsvärde	955 900	955 900	432 900	432 900
varav mark	287 900	287 900	155 900	155 900

NOT 16. FASTIGHETSINVENTARIER

	Koncernen		Stiftelsen	
	2008-12-31	2007-12-31	2008-12-31	2007-12-31
Ingående anskaffningsvärden	304 741	256 325	184 178	236 964
Inköp	5 153	2 959	5 153	1 179
Omföring från pågående arbeten	13 688	48 147	10 146	23 519
Försäljningar till koncernföretag	-	-	-	-74 794
Övriga försäljningar och utrangeringar	-109	-2 690	-109	-2 690
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	323 473	304 741	199 368	184 178

NOT 16. FASTIGHETSINVENTARIER (FORTS)

	Koncernen		Stiftelsen	
	2008-12-31	2007-12-31	2008-12-31	2007-12-31
Ingående avskrivningar	-135 457	-118 680	-93 546	-112 328
Försäljningar till koncernföretag	-	-	-	27 958
Övriga försäljningar och utrangeringar	103	2 576	103	2 164
Årets avskrivningar	-26 039	-19 353	-12 949	-11 340
Utgående ackumulerade avskrivningar	-161 393	-135 457	-106 392	-93 546
Utgående restvärde enligt plan	162 080	169 284	92 976	90 632

NOT 17. ÖVRIGA INVENTARIER

	Koncernen		Stiftelsen	
	2008-12-31	2007-12-31	2008-12-31	2007-12-31
Ingående anskaffningsvärden	173 756	182 118	69 451	90 296
Förvärv av koncernföretag	-	2 231	-	-
Inköp	7 576	4 526	6 465	3 439
Omföring från pågående arbeten	7 326	13 045	2 481	3 880
Försäljning till koncernföretag	-	-	-646	-
Övriga försäljningar och utrangeringar	-10 980	-28 164	-3 323	-28 164
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	177 678	173 756	74 428	69 451
Ingående avskrivningar	-130 996	-138 812	-48 891	-69 775
Förvärv av koncernföretag	-	-1 612	-	-
Försäljning till koncernföretag	-	-	136	-
Övriga försäljningar och utrangeringar	10 712	27 841	3 322	27 841
Årets avskrivningar	-15 975	-18 413	-7 382	-6 958
Utgående ackumulerade avskrivningar	-136 259	-130 996	-52 815	-48 891
Utgående restvärde enligt plan	41 419	42 760	21 613	20 560

I samband med en totalinventering under räkenskapsåret har korrigeringar gjorts för utrangeringar under 2007 och tidigare räkenskapsår.

NOT 18. PÅGÅENDE NYANLÄGGNINGAR

	Koncernen		Stiftelsen	
	2008-12-31	2007-12-31	2008-12-31	2007-12-31
Ingående anskaffningsvärden	16 872	9 859	16 872	9 859
Om och nybyggnad	90 101	82 021	86 175	80 902
Försäljning till koncernföretag	-	-	-6 096	-34 441
Försäljning till hyresgäst	-	-155	-	-155
Omföring till byggnad	-800	-13 661	-800	-11 894
Omföring till fastighetsinventarier	-13 688	-48 147	-10 146	-23 519
Omföring till inventarier	-7 326	-13 045	-2 481	-3 880
Utgående nedlagda kostnader	85 159	16 872	83 524	16 872

NOT 19. ANDELAR I KONCERNFÖRETAG

	Organisationsnummer	Säte
Bok & Bibliotek i Norden AB	556282-7625	Göteborg
Kulturmässor i Norden AB (100%)	556265-4011	Göteborg
Gothia Towers Restauranger AB	556666-7316	Göteborg
Mässans Gata AB	556570-3518	Göteborg
Svenska Mässan Hotellfastigheter AB	556174-1116	Göteborg
Svenska Mässan Möten och Hotell AB	556115-3601	Göteborg
Visiting Information Processing Systems i Sverige AB	556455-7725	Göteborg

	Antal	Innehav %	Bokfört värde
Bok & Bibliotek i Norden AB	39 734	99	10 882
Kulturmässor i Norden AB (100%)			
Bok & Bibliotek aktieägartillskott			8 826
Bok & Bibliotek nedskrivning av aktier			-9 329
Bok & Bibliotek bokfört värde			10 379
Gothia Towers Restauranger AB	1 000	100	1 006
Mässans Gata AB	1 000	100	18 078
Svenska Mässan Hotellfastigheter AB	1 000	100	39 993
Svenska Mässan Möten och Hotell AB	1 000	100	1 632
Visiting Information Processing Systems i Sverige AB	200	100	263
Summa			71 351

NOT 20. ANDRA LÅNGFRISTIGA VÄRDEPAPPERSINNEHAV

	Antal	Innehav %	Bokfört värde
Mentor Online AB	91 028	10	3 459
Konvertibelt skuldbrev, Mentor Online AB			1 529
Mentor Holding AB	15 566	16	16
Mentor Holding AB, aktieägartillskott			38
Fordran Mentor Holding AB			1 979
SWETRAC AB	1 000	1	100
Göteborg & Co AB	250	5	25
Kapitalförsäkring			2 305
Summa			9 451

NOT 21. FÖRUTBETALDA KOSTNADER OCH UPPLUPNA INTÄKTER

	Koncernen		Stiftelsen	
	2008-12-31	2007-12-31	2008-12-31	2007-12-31
Förutbetalda försäkringspremier	348	1 464	255	1 388
Förutbetalda marknadsföringskostnader	174	679	174	186
Förutbetalda serviceavgifter	2 217	530	2 217	236
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	4 360	1 638	2 331	654
Summa	7 099	4 311	4 977	2 464

NOT 22. FÖRÄNDRING AV EGET KAPITAL

	Donation	Bundna reserver	Fria reserver	Summa
KONCERNEN				
Eget kapital 2007-12-31	570	115 560	129 924	246 054
Förskjutning mellan bundet och fritt eget kapital avseende uppskrivningsfond	-	-360	360	-
Förskjutning mellan bundet och fritt eget kapital, övrigt	-	2 482	-2 482	-
Årets resultat	-	-	26 661	26 661
Eget kapital 2008-12-31	570	117 682	154 463	272 715

	Donation	Bundna reserver	Fria reserver	Summa
STIFTELSEN				
Eget kapital 2007-12-31	570	74 063	112 378	187 011
Årets upplösning uppskrivningsfond byggnad	-	-360	360	-
Koncernbidrag	-	-	49 962	49 962
Skatteeffekt av koncernbidrag	-	-	-13 989	-13 989
Årets resultat	-	-	-3 592	-3 592
Eget kapital 2008-12-31	570	73 703	145 119	219 392

NOT 23. OBESKATTADE RESERVER

	Stiftelsen	
	2008	2007
Avskrivningar över plan, inventarier, vid årets ingång	32 958	19 500
Årets överavskrivningar	-	13 458
Belopp vid årets utgång	32 958	32 958

NOT 24 AVSÄTTNING UPPSKJUTEN SKATT

	Koncernen		Stiftelsen	
	2008	2007	2008	2007
UPPSKJUTEN SKATT AVSER:				
Temporär skillnad mellan skattemässigt och bokfört värde på byggnader	58 495	49 191	42 028	32 960
Uppskrivning byggnad	20 858	22 441	12 350	13 288
Obeskattade reserver	14 368	15 671	-	-
Övriga avsättningar	-2 706	-812	-2 706	-585
Belopp vid periodens utgång	91 015	86 491	51 672	45 663

NOT 25 SKULDER TILL KREDITINSTITUT

	Koncernen		Stiftelsen	
	2008-12-31	2007-12-31	2008-12-31	2007-12-31
Skulder med förfallotidpunkt 1-5 år	605 000	446 059	125 000	446 059
Skulder med förfallotidpunkt överstigande 5 år	312 875	472 875	292 875	372 875
Summa	917 875	918 934	417 875	818 934

Beviljad checkräkningskredit i stiftelsen uppgår i koncernen till 100 Mkr (97,5 Mkr). Checkräkningskrediten utnyttjades ej per balansdagen.

NOT 26 PÅGÅENDE PROJEKT

	Koncernen		Stiftelsen	
	2008-12-31	2007-12-31	2008-12-31	2007-12-31
Förskottsfakturering	80 755	78 980	77 330	77 373
Nedlagda kostnader	-47 066	-35 205	-44 242	-34 632
Summa	33 689	43 775	33 088	42 741

NOT 27 ÖVRIGA KORTFRISTIGA SKULDER

	Koncernen		Stiftelsen	
	2008-12-31	2007-12-31	2008-12-31	2007-12-31
Personalskatt, sociala avgifter	10 228	9 156	4 226	3 870
Mervärdeskatt	8 815	6 540	-	2 618
Övriga skulder	269	179	121	123
Summa	19 312	15 875	4 347	6 611

NOT 28. UPPLUPNA KOSTNADER OCH FÖRUTBETALDA INTÄKTER

	Koncernen		Stiftelsen	
	2008-12-31	2007-12-31	2008-12-31	2007-12-31
Upplupen semesterlöneskuld	21 545	18 780	10 390	9 103
Övriga upplupna personalrelaterade kostnader	14 648	12 919	5 927	4 568
Upplupna kostnader catering	-	5 491	-	-
Upplupna fastighetskostnader	5 670	4 814	5 670	4 814
Förutbetalda hyresintäkter	5 770	4 612	2 621	2 815
Upplupna räntekostnader	2 003	2 914	945	2 914
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	16 208	21 619	6 791	15 017
Summa	65 844	71 149	32 344	39 231

NOT 29. STÄLLDA SÄKERHETER

	Koncernen		Stiftelsen	
	2008-12-31	2007-12-31	2008-12-31	2007-12-31
FÖR EGNA SKULDER				
Avseende pensionsförpliktelser:				
Fastighetsinteckningar	25 000	-	25 000	-
Företagsinteckningar	24 500	24 500	24 500	24 500
Kapitalförsäkring	2 305	1 680	2 305	1 680
Avseende skulder till kreditinstitut:				
Fastighetsinteckningar	760 000	777 400	260 000	677 400
	811 805	803 580	311 805	703 580

NOT 30. HYRES- OCH LEASING AVTAL

KONCERNEN		STIFTELSEN	
Operationella hyres- och leasingavtal har ingåtts enligt följande:		Operationella hyres- och leasingavtal har ingåtts enligt följande:	
Avgifter som förfaller	Inventarier	Avgifter som förfaller	Inventarier
2009	4 886	2009	2 119
2010	4 569	2010	1 910
2011	2 173	2011	846
2012	539	2012	539
förfaller efter 2012	404	förfaller efter 2012	404
Årets avgifter har uppgått till	4 945	Årets avgifter har uppgått till	2 083

Stiftelsen har ingått ett avtal avseende finansiering och drift av en kylanläggning med Göteborg Energi AB. Avtalet löper t.o.m. 2018 och löper med en årlig variabel kostnad, som lägst uppgår till 3 319 per år.

NOT 31. INKÖP OCH FÖRSÄLJNING MELLAN KONCERNFÖRETAG

Stiftelsens inköp från koncernföretag uppgår till 18,7% (19,5%) av rörelsens kostnader utöver fastighetsskatt. Stiftelsens försäljning till koncernföretag uppgår till 20,2% (22,6%) av total försäljning.

NOT 32. FINANSIELLA INSTRUMENT

Stiftelsen har derivatinstrument i form av ränteswappar vilka per 2008-12-31 hade ett beräknat marknadsvärde på -46,3 Mkr. Bokfört värde är 0.

GÖTEBORG 2009-03-05

Roger Holtback
ORDFÖRANDE

Göran Johansson

Bjarne Holmqvist

Jack Forsgren
VICE ORDFÖRANDE

Jan Hallberg

Rolf Wolff

Anneli M. Hulthén

Thomas Brunegård

Christel Armstrong
Darvik

Lennart Mankert
VERKSTÄLLANDE DIREKTÖR

VÅR REVISIONSBERÄTTELSE HAR LÄMNATS 2009-03-05

Bertel Enlund
AUKTORISERAD REVISOR

Bror Frid
AUKTORISERAD REVISOR

Revisionsberättelse

Till styrelsen i Svenska Mässan Stiftelse

ORGNR 857201-2444

Vi har granskat årsredovisningen, koncernredovisningen och bokföringen samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning i Svenska Mässan Stiftelse för år 2008. Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för räkenskapshandlingarna och förvaltningen och för att årsredovisningslagen tillämpas vid upprättandet av årsredovisningen. Vårt ansvar är att uttala oss om årsredovisningen, koncernredovisningen och förvaltningen på grundval av vår revision.

Revisionen har utförts i enlighet med god revisions sed i Sverige. Det innebär att vi planerat och genomfört revisionen för att med hög men inte absolut säkerhet försäkra oss om att årsredovisningen och koncernredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter. En revision innefattar att granska ett urval av underlagen för belopp och annan information i räkenskapshandlingarna. I en revision ingår också att pröva redovisningsprinciperna och styrelsens och verkställande direktörens tillämpning av dem samt att bedöma de betydelsefulla uppskattningar som styrelsen och verkställande direktören gjort när de upprättat årsredovisningen och koncernredovisningen samt att utvärdera den samlade informationen i årsredovisningen och koncernredovisningen. Vi har granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i stiftelsen för att kunna bedöma om styrelseledamot eller verkställande direktören är ersättningsskyldig mot stiftelsen, om skäl för entledigande föreligger eller om styrelseledamoten eller verkställande direktören på annat sätt handlat i strid med stiftelselagen eller stiftelseförordnandet. Vi anser att vår revision ger oss rimlig grund för våra uttalanden nedan.

Årsredovisningen och koncernredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en rättvisande bild av stiftelsens och koncernens resultat och ställning i enlighet med god redovisningssed i Sverige. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Styrelseledamöterna och verkställande direktören har inte handlat i strid med stiftelselagen eller stiftelseförordnandet.

GÖTEBORG DEN 5 MARS 2009

Bertel Enlund
AUKTORISERAD REVISOR

Bror Frid
AUKTORISERAD REVISOR

Another strong year, but hard times ahead

2008 was one of the best years ever for the Swedish Exhibition & Congress Centre.

Group turnover, SEK 794 million, at an all-time high.

Operating profit, cash flow and profit after financial items exceeded forecasts.

"Our business model has played a major role in our success and its effects in 2008 exceeded our expectations."

Lennart Mankert
President and CEO

Despite the economic downturn in the wake of the global financial crisis, turnover for Q4 reached an all-time high, with good profitability in all our business areas.

Our business model, in which our core business – exhibitions, meetings, hotels and restaurants – is operated in-house, has played a major role in our success and has significantly strengthened our competitiveness. This model generates strong synergies, whose effects exceeded our expectations in 2008.

With the economy now entering an increasingly deep recession, the good results in 2008 will stand us in good stead. The future presents some tough challenges, some of which have already begun to make themselves felt. We view the recession very seriously and are taking strong measures in a number of areas.

We have also adapted our organisation to meet the hard times ahead. The new structure brings decision-making closer to our customers, making us more flexible and better

equipped to face the tougher market.

It will now be more important than ever for the Group to stick to its business plan and long-term strategies for continued growth. One important area is strengthening staff commitment and participation. Other cornerstones are developing our venue, creating increased flows in our operations, and continuing to strengthen our brands.

The strength of a brand is particularly evident in a contracting market, where the most established player has a clear advantage by virtue of its documented ROI.

Tourism engine

The Swedish Exhibition & Congress Centre continues to be an important tourism engine in Göteborg. According to estimates made by the Swedish Tourism Research Institute, we generated tourism receipts of SEK 2.2 billion in Göteborg in 2008. In other words, the commercial benefits to businesses in Göteborg from our activities far exceeded our own turnover. In fact, two-thirds of the tourism receipts we generate benefit companies outside the exhibition complex.

This is fully in line with our mission and the noble purpose stipulated in the Foundation's Statutes: 'the promotion of trade and industry'.

Daring to look ahead

In 2008, we made net investments in our complex of more than SEK 100 million, primarily in our restaurant

business. Detailed plans for the hotel extension were completed in 2008, but since other players are increasing hotel capacity in Göteborg by more than 1,000 rooms, we have decided to postpone the construction start.

However, our plans for expansion eastwards remain unchanged. We are continuing to pursue the detailed planning for a multi-purpose hall, which will increase our exhibition and congress space by 8,000 square metres, equivalent to 20% of the total exhibition area.

This expansion is necessary in order to retain our largest trade fair projects, such as Elfack, Scanpack, TUR and Göteborg Book Fair. Underlining the importance of expansion in the middle of one of the deepest post-war recessions may seem strange. Although the recession may have a significant impact on many of our projects in 2009, and probably 2010, the agreed investments are necessary for the long-term competitiveness of our complex.

In these difficult times, when the recession is putting a strain on many companies and their employees, it might be useful to recall that new opportunities may also arise as the market undergoes rapid change. We should bear in mind in the hard times ahead that difficulties also present opportunities.

Lennart Mankert

Annual Accounts 2008 The Swedish Exhibition & Congress Centre Göteborg

Group Income Statement (SUMMARY SEK ' 000)	2008	2007
Operating income	794,418	783,328
Operating costs	-718,063	-693,665
Operating profit	76,355	89,663
Net financial items	-45,090	-47,379
Profit after financial items	31,265	42,284
Tax on profit for the year	-4,524	-13,870
Profit for the year	26,661	28,327

Group Balance Sheet (SUMMARY SEK ' 000)	31-12-2008	31-12-2007
Buildings, land improvements and land	1,109,140	1,123,873
Construction in progress	85,159	16,872
Other fixed assets	217,756	226,239
Current assets	140,888	130,041
Total assets	1,552,943	1,497,025
Equity	272,715	246,054
Long-term loans	917,875	918,934
Other provisions and debts	362,353	332,037
Total equity, provisions and debts	1,552,943	1,497,025

Group overview - the past five years. Dynamic developments.

	2008	2007	2006	2005	2004
Income statement and balance sheet (SEKm)					
Income	794	783	788	647	556
Operating profit	76	90	72	68	43
Profit/loss after financial income and expense	31	42	32	25	4
Balance sheet total	1,553	1,497	1,478	1,433	1,252
Equity	273	246	218	196	178
Financial key ratios					
Percentage return on total capital	5.1	5.8	5.3	5.4	3.8
Percentage equity/assets ratio	17.6	16.4	14.7	13.7	14.2
Interest cover	1.7	2.0	1.7	1.5	1.1
Cash flow from operations, SEKm	94	108	89	73	46
Trade fairs/events					
Number of own events	21	19	28	21	22
Number of other events	20	31	23	28	17
Number of exhibitors	6,877	7,124	7,472	6,396	6,857
Number of visits	659,743	650,106	730,928	827,088	639,230
Conference person days	237,164	252,014	238,825	248,180	225,568
Area sold, sq m	198,073	194,412	213,752	165,824	151,655
Hotel business					
Room nights sold	186,656	189,458	190,491	186,810	164,070
Occupancy rate, percentage	72.4	73.7	74.1	72.7	63.7
Staff					
Average number of employees	568	520	473	441	412
Satisfied employee index	4.39	4.24	4.13	3.97	-

Definitions of key ratios

RETURN ON TOTAL CAPITAL: Yield on total capital: Profit/loss after net interest income/expense, after-additions for interest expenses and similar profit/loss items in relation to average balance sheet total.

INTEREST COVER: The interest cover is defined as the profit/loss after net interest income/expense plus financial expenses in relation to the financial expenses.

EQUITY/ASSETS RATIO: Equity in relation to balance sheet total as of the closing day.

OCCUPANCY RATE: Occupancy rate is defined as the number of rooms sold in relation to the number of rooms available.

EMPLOYEE SATISFACTION INDEX: Defined as the average score of an annual survey by questionnaire of all employees, where 5 is the highest score and 1 is the lowest score.

Mässprogram 2009

3-6 jan	My Dog
13-14 jan	easyFairs ICT
20-23 jan	Byggmaskiner
20-23 jan	Scanbygg
31 jan-8 feb	Båtmässan
19-22 feb	EuroHorse
20-22 feb	Fotomässa
27 febr-1 mars	Baby & Barn
27 febr-1 mars	WellnessMässan
28 febr-1 mars	Köpa hus utomlands
4-5 mars	Nordiska Skolledarkongressen
7-8 mars	Nordiska Stämpel- och Scrapmässan
7-8 mars	The Scandinavian Sci-Fi, Game & Film Convention
10-12 mars	Electronix
10-12 mars	Konstruktion & Design
10-12 mars	Scanplast
13 mars	Ung företagsamhet
19-22 mars	TUR
29 mars-1 april	EBMT 2009 - 35th Annual Meeting of the European Group for Blood and Marrow Transplantation
10-12 april	Dreamhack
21-23 april	Leva & Fungera
21-23 april	Vitalis
4-8 maj	Elfack

17-20 maj	Interfood/EkoNord/Wine & Spirits
18-20 maj	Nordic Organic Conference - NOC
24-27 maj	32nd International Metalworkers' Federation (IMF) World Congress
26-28 maj	Logistik & Transport
31 maj-4 juni	Setac Europe 19th Annual Meeting
21-25 juni	19th WAS World Congress for Sexual Health
28 juni-2 juli	FEMS 2009 - 3rd Congress of European Microbiologists
10-11 sept	Vilorum - Kyrkogårds- och begravningsmessa
22-24 sept	VA-Mässan Arrangeras på Stockholmsmässan
24-27 sept	Bok & Bibliotek
3-4 okt	Köpa hus utomlands
5-7 okt	Gymnasiedagarna
13-16 okt	Scanautomatic Arrangeras på Stockholmsmässan
20-23 okt	Scanpack
5-8 nov	Hem & Villa
6-8 nov	MilesPerHour - Superbilmässa
12-14 nov	Kunskap & Framtid
17-19 nov	KvalitetsMässan
26-29 nov	Antikmässa
5-6 dec	Fitnessfestivalen

SVENSKA MÄSSAN
THE SWEDISH EXHIBITION & CONGRESS CENTRE

412 94 Göteborg. Tel: 031-708 80 00. Fax 031-16 03 30.
Besöksadress: Mässans Gata/Korsvägen. www.svenskamassan.se
E-post: infomaster@svenskamassan.se